

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja c. k. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispevajo na leto 8 krone.

Udje dobé list zastoj.

Vsebina: O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko. — Obdelovanje težke zemlje. — Kako poškoduje mraz mlado rž. — Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem. — Iz podružnic. — Vposlano. — Uradno. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniila.

O sajenju in rentabiliteti sladkorne pese s posebnim ozirom na Spodnje Štajersko.

(Napisal dr. Julij Olschowy, honorarni docent na c. k. visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju in konzulent v c. k. poljedelskem ministrstvu.)

Konzorcij, ki se je pretečeno leto za ustanovitve tvornice za sladkor ustanovil v Zagrebu, se je, da bi si zagotovil potrebno množino sladkorne pese, obrnil tudi do spodnještajerskih kmetovavcev, da bi jih tako spodbodel k pridelovanju sladkorne pese. Ker pa spodnještajerski kmetovavci dosedaj še niso imeli prilike, da bi se nabrali skušenj o pridelovanju sladkorne pese, se je zdelo podružnici c. k. štajerske kmetijske družbe v Žalcu primerno in potrebno, da s pomočjo kaknega strokovnjaka pred vsem dožene, jeli na Spodnjem Štajerskem sploh možno pridelovanje sladkorne pese in da se potem kmetje te okolice poučijo nele s tehnično stranjo tega za Spodnje Štajersko novega pridelovanja, ampak sploh z vsemi stvarmi, ki prihajajo v poštev pri tem pridelovanju, posebno na Spodnjem Štajerskem. Na prošnjo načelnika te podružnice, državnega poslanca in veleposestnika Franca Robleka je c. k. polj. ministrstvo naročilo piscu teh vrst, naj da spodnještajerskim kmetovavcem potrebne nasvete in jim pomaga pri začetkih pridelovanja sladkorne pese. Pisec teh vrst je to svojo nalogo izvršil na ta način, da je imel 26. februarja t. l. v Žalcu na zborovanju, ki so se ga v pretežni meri udeležili kmetovavci, predavanje, v katerem je govoril 1. o tem, kako se mora sladkorna pesa pridelovati, 2. o neobhodno potrebnih poskusih, predno se bo začela pridelovati na veliko in 3. o vsem, kar je treba vpoštovati pri prodajnih in dobavnih pogodbah, zadevajajočih ta pridelek. Uredništvo glasila c. k. kmetijske družbe je ljubeznjivo omogočilo, da lahko to predavanje izide tukaj natisnjeno in da se na ta način s to stvarjo lahko bliže seznanijo vsi, ki se za njo zanimajo.

1. Pridelovanje sladkorne pese.

V pesi je prvi zasledil sladkor berolinski lekarnar Andrej Zigmund Marggraf, ki je že leta 1747 priporočal, naj se dragi indijski sladkor nadomesti s „sladko soljo“, ki je v pesi. To izredno važno odkritje pa kar v začetku ni našlo primerne odziva in šele Marggrafov učenec Franc Karl Achard je naredil sladkor pese praktično uporabljiv in je na ta način ustvaril podlago danes tako mogočno razviti sladkorni industriji. Kako velikanski je narodnogospodarski pomen te industrije ravno v Avstriji, to takoj uvidimo, če pomislimo, da se je v sezoni 1908 do 1909 pečalo z izdelovanjem pesinega sladkorja 223 fabrik, ki so vdelale 79.334.000 metrskih stotov sladkorne pese in izdelale 13.850.000 metrskih stotov sladkorja, za katerega so plačale približno 197 milijonov kron davka. Med izvoznim blagom Avstrije zavzema sladkor po svoji vrednosti v denarju (leta 1908 ga je šlo v inozemstvo 8.476.000 metrskih stotov) za lesom, premogom in šoto ter živalskimi produkti in toliško tretje mesto.

Pridelovanje sladkorne pese zahteva izobrazbo, premišljenost in vztrajnost, če hočemo dobiti pridelek, s katerim naj bosta zadovoljna i kmetovavec i fabrikant. Če so dani vsi pogoji za izboren pridelek, potem daje pridelovanje pese dvojno korist, posredno in neposredno. K neposrednim prednostim spada večji izkupiček iz posestva, večkrat tudi neposredna udeležba kmetovavca pri tvornici. Glede rentabilitete sladkorne pese je treba poudariti, da je postala v novjšem času nekoliko manjša, ker so stroški za pridelovanje večji, cena za peso pa ne gre v isti meri kvišku. Cena sladkorne pese je v najugodnejšem slučaju kompromis med fabrikantom in pridelovavci, ki pa so gospodarsko vedno na slabšem. Splošno pa razmere niso take, da bi se moglo trditi, da se pridelovanje pese ne plača.

Posebe, kar zadeva pridelovanje pese, ki bi se naj na Spodnjem Štajerskem na novo uvedlo, se danes glede rentabilitete ne more trditi nič gotovega, ker ni praktičnih poskusov, ki bi pokazali, kako drago bo prišlo pridelovanje in ker se zdi, da razmer, ki vladajo po drugih deželah, ki se pečajo s pridelovanjem pese, ni mogoče kratkoma prenesti na spodnještajerske. Splošno pa se lahko reče, da bi cena, ki jo ponuja zagrebški konzorcij za metrski stot (1 K 90 v) komaj dajala kmetovavcu ono rento, ki bi jo lahko zahteval kakor vsak drugi podjetnik. Južnoštajerskim kmetovavcem se mora nasvetovati, naj na vsak način skušajo zvišati ceno za sladkorno peso. V primeri s ponujano ceno zagrebškega konzorcija so cene, ki se drugod plačujejo za sladkorno peso, nekoliko ugodnejše. Na Češkem so letos nastavili zastopniki pridelovavcev pese za metrski stot ceno 2 K 5 v in vrhu tega še odškodnine 10 v za vsako krono, kolikor jih bo pri kosmati ceni za sladkor od Ustja nad 20 K. Kot temelj pri računanju cene za sladkor se mora vzeti poprečna cena notacij od julija do decembra. V East Sussexu na Angleškem, kjer se bo sedaj ustanovila tvornica za sladkor, ki bo kmalu začela svoj promet, bodo dobili kmetovavci za metrski stot sladkorne pese 2 K 16 v, če bo kazala pesa vsaj 15% polarizacije. Za vsak grad polarizacije več pa se bo doplačalo na 1000 kg 1 K 20 v. Ker se splošno pričakuje, da bo imela pesa 17% polarizacije, se bo tam plačeval metrski stot po 2 K 40 v.

Med posredne prednosti in ugodnosti pridelovanja pese pa spada v prvi vrsti možnost, da lahko stroje in orodja, ki smo si jih naročili nalašč za pridelovanje pese, porabimo tudi pri obdelovanju drugih rastlin in si tako brez posebnih izdatkov tudi pri njih zvišamo pridelke. Nadalje moramo navesti, da zahteva pesa izborna obdelovanje zemlje in izdatno gnojenje in da od vsega tega nima koristi samo pesa, ampak tudi pridelek, ki ga pridelamo na istem polju za peso. Posebne vrednosti je nadalje tudi dejstvo, da se s pridelovanjem pese polje zelo korenito očisti raznega plevela. Na Spodnjem Štajerskem se bodo vse te indirektno koristi pokazale v veliki meri, posebno pa zadnja, ker so štajerske njive jako zelo zapleveljene.

Za časa Acharda je bila znana samo krmilna pesa. Za pridelovanje in za sladkor se je ščasom pokazala kot najboljša tako imenovana „šlezijska

pesa“ z belim mesom in belo kožo; zato se je tudi pridelovala v vedno večji meri. Do konca 18. stoletja so jo imenovali navadno mangold, runo (rono) ali krmilno peso, šele tedaj so na predlog Rössiga začeli ono vrsto, ki je posebno ugodna za izdelovanje sladkorja, imenovati „sladkorno peso“. Različno podnebje in različna zemlja, v kateri se je ta „šlezijska pesa“ pridelovala, jo je v raznem (morfološkem in fiziološkem) oziru zelo spremenila in tako so nastale mnoge nove pasme, iz katerih smo dobili počasi s plemensko izbero, posebno odkar se je tej stvari pri sladkorni pesi posvetila večja pozornost, današnje tako izborne vrste. Nekaka mati vsem tem najrazličnejšim današnjim vrstam sladkorne pese je torej „šlezijska pesa“, ki pa je bila izprva samo boljša vrsta krmilne pese, pese za pičo. Izvor te prave pese pa najdemo lahko v divje rastočih vrstah ob Sredozemskem in Kaspijskem morju, v Mezopotamiji, vzhodni Indiji in na Kanarskih otokih; vrst je jako mnogo in različnih. Preiskavanja Schindlerja so pokazala, da lahko šlezijska pesa izhaja od vrste, ki se imenuje *Beta vulgaris var. maritima Koch*, kakor tudi od vrste, ki ima ime *Beta maritima L. Spec.* Kedaj se je ta divja vrsta spremenila v pitomo, domačo krmilno peso, to nam ni znano, tudi se o tem ne da povedati nič zanesljivega. Vsekakor pa se je to zgodilo že pred davnim časom, ker je pesa prastara rastlina, katere pridelovanje se da v zgodovini zasledovati tje v četrto stoletje pred Kristusovim rojstvom. Omembe vredno je, da so vse divje vrste pese brez izjeme enoletne rastline.

(Dalje prihodnjič.)

Obdelovanje težke zemlje.

Težka zemlja zahteva brez dvoma vse drugačno obdelovanje ko lahka, vse drugačo pozornost in večjo premišljenost pri obdelovanju.

Z besedo „lahka zemlja“ označujemo razne vrste peščene zemlje, težko zemljo pa imenujemo tisto, ki ima le malo peska v ilovici ali ki sestoji po večini le iz same gline ali ilovice.

Pregovor „Ob pravem času orati je boljše ko enkrat gnojiti“ velja v prav posebni meri za težko zemljo. Po pravici se zahteva, da naj bo plug privezan k vozu, s katerim gre pridelek s polja. Kakor hitro se da, mora biti polje preorano na vsak način pa še prej ko je solnce zemljo, ki si je doslej v senci ohranila vlago, popolnoma izsušilo. Najboljši za tako delo je plug z večimi lemeži, tudi kultivator z vzmetnimi zobmi, a ravno tako dober je navadni plug, če ga plitvo nastavimo. Z vsem tem se prekine kapilariteta, to je, voda in vlaga ne more več iz nižjih plasti izhlapevati, tako da težka zemlja ne more nikdar tako zelo strditi, kakor bi strdela, če bi orali, pozno ali pa sploh ne. Tedaj namreč zemlja ne more več tako prevreti. Vre pa zemlja tedaj, če je prst dovolj prhka, tako da lahko pride v njo solnce, zrak in vlaga in se lahko razvijejo — v teh ugodnih razmerah — za vretje zemlje potrebne bakterije.

To delovanje bakterij pa pospešimo s tem, če kakor hitro se da, polje preorjemo, ker na ta način dosežemo v težki zemlji najlaže, da začne vreti.

Če torej polje takoj preorjemo, dosežemo skoro isto, kar s praho, pri kateri skušamo z osenčevanjem, gnojenjem in opetovanjem oranjem ohraniti vlago in pospešiti razvoj in delovanje bakterij.

Če strnišče takoj preorjemo, pa ne preprečimo samo vseh zgore omenjenih slabih posledic, ampak dosežemo še razne ugodnosti: plevel se podorje in se lahko, kakor mnogi živalski škodljivci, ki se drže strnišča, pokonča. Če je posebno mnogo plevela, potem je dobro, če zorano njivo takoj povlačimo.

Težka zemlja pa se mora na vsak način, posebno pa, če je bila v spomladi posejana z ječmenom, ovsom ali letnim žitom, v jeseni enkrat na globoko preorati; če gre, tudi do 20 cm globoko. Seveda je večkrat nemogoče v jeseni globoko preorati; potem pa naj bodo to vsaj le repišča in krompirišča, ki jih obdelujemo šele v pozni zimi ali v spomladi; pri tej priliki tudi podorjemo gnoj, ki smo ga v zimi raztrosili. Sladkorni pesi pa spomladno oranje škoduje.

Jako dobrega pomagala imamo kmetovavci v mrazu. Nobeno poljedelsko orodje ne zdrobi in ne sprha zemlje tako kakor on. Že zaradi tega bi naj pred zimo orali; sicer namreč onemogočimo v spomladi del tega učinka, ki pa je v neprežračeni prsti seveda manjši. Težka zemlja mora čez zimo ležati v surovih, globokih brazdah.

Nadalje je zelo važno, da ostane njiva, kakor hitro mraz poneha, tako dolgo na miru, dokler ni tako suha, da se kar drobi. Ravno pri težki zemlji imamo samo škodo, če nanjo prezgodaj navozimo gnoj ali če jo prekmalu povlačimo; seveda semena nikdar ne smemo v blato vmažati ali vtockati. Vsaka stopinja živine, vsak kolnjak ohrani sledove, ki strdijo in se niti z najtežjim orodjem na dajo zdrobiti, tako da je vsaj za eno leto velika večina grudic rastlinam za hrano neporabna, ker ne morejo s koreninami prodreti v nje; šele v prihodnji zimi bo mraz te grude razdrobil. Če je spomladno vreme lepo, nas seveda zelo lahko zapelje skušnjava, da bi šli obdelovat polje: če pa gremo prezgodaj, se nam to bridko maščuje.

Za poletna žita sploh ne potrebujemo nobenega pluga na polju.

Paziti moramo, da na težki zemlji hlevskega gnoja ne podorjemo pregloboko; ker ima premalo zraka, ne more sprepereti in postane šotast.

Če je težka zemlja v spomladi skrapasta in zapleveljena, se najprej pobrana, nato pa takoj povlači z vlačugami. Vlačuge imajo, dasi so malo znane, to prednost, da zemljo zdrobijo in poravnajo kakor valjar, a vendar ne stisnejo prehudo, vsaj ne tako, da bi bila kapilarnost zopet restituirana, tako da bi se potem zemlja preveč izsušila.

Pred setvijo so na težki zemlji dobre lemežne brane, še boljše opravijo delo kultivatorji z vzmetnimi zobi, po izkušnjah semenorejske postaje J. Ackermann v Irlbachu (na težki ilovici Nižje Bavarske) Bentzkijevi, ki pa so za preproste kmetije res nekoliko predragi. Zemlja se dvakrat, trikrat prebrana (previdno se lahko porabi tudi valjar), dokler ni prst zdrobljena in ravna. Kultivatorji z vzmetnimi zobi se ne smejo nastaviti pregloboko, ker bi sicer spravili seme plevela na površino.

Dandanes bi morali povsodi že delati s sejalnimi strojem. Njega prednosti so dovolj znane, tako da mi o njih ni treba več govoriti; boljše in primernejše bo menda, če pri tej priliki opozorim na velike prednosti zlaganja posestev, ki omogočajo tudi v kmetijskih obratih porabo strojev.

Večkrat je za setev zelo dobro, če jo povlačimo z lahko brano. Če je vreme trajno suho, lahko osnažitev pospešimo s porabo valjarja, a ne gladkega, ampak trodelnega (Cambridgecroskill), ki je boljši, ko zvezdnati, ker prst fino drobi, ne da bi jo stiskal. Ta valjar sestoji iz posameznih, pregibno na osi pritrjenih obročih, ki se prilagodijo vsem neravnostim. Če ima 35 cm premera in je 2 metra širok, ga prav lahko vleče par živine.

Če postaja prst skorjasta ali skrapava ali če se kaže, da bo plevel setev zadušil, potem se priporoča še enkrat povlačiti, toda sedaj poprek; v tej legi je plevel, posebno pa mali grintovec, zelo občutljiv proti poškodovanju; tudi se prst še enkrat prezrači, tako da vse seme lepo vzkali. V semenskih postajah se bo žito na 18 do 20 cm razteplelo in s strojem okopalo; kdor spozna prednosti takega okapanja, ga nikdar več ne opusti.

Temeljno pravilo pri obdelovanju težke zemlje je: na težki zemlji se sme vsako delo in vsak način obdelovanja vršiti šele tedaj, kadar je zemlja tako suha, da se drobi. Sicer ni mogoče dobiti popolnega in zadovoljivega pridelka.

Seveda je pridelek odvisen tudi od podnebja in lege, gnojenja, vrste pridelkov in njih sosledja, pravilne izbire sort i. t. d. Temelj in podlaga vsakega pridelovanja pa je skrbno, za vsako posamezno zemljo primerno obdelovanje. Brez primerne in pravilnega obdelovanja ostane drago umetno gnojilo brez uspeha, brez pravega obdelovanja ne dosežemo pravilnega vrenja zemlje, brez njega ne dobimo zadovoljivih pridelkov.

R. Steppes.

Kako poškoduje mraz mlado rž.

Mrazovi, ki nastopijo večkrat celo še v pozni spomladi — od konca maja do začetka julija — večkrat zelo občutno poškodujejo rž, ki gre ob tem času navadno že v klasje.

Kdor je v takih letih prideloval različne vrste ali delal poskuse z raznimi vrstami, ta je pač opazil, da vpliva mraz na različne vrste različno, kar se vidi pred vsem na tem, da je kaka vrsta bolj poškodovana ko druga. Človek v takem slučaju misli, da je ena vrsta bolj trpežna in odporna proti mrazu ko druga. To pa ni res; v resnici je poškodovanje odvisno od popolnoma drugih činiteljev.

Švedski list „Sveriges Utsädesförenings Tidskrift“ je v številki 3. leta 1907 pač menda prvi pisal o enakih opazovanjih. Pozneje je prineslo tudi glasilo kmetijske družbe v Nemčiji „Deutsche Landwirtschaftliche Presse“ št. 3., leta 1908 podrobnejše poročilo in je opozarjalo na zgore omenjeno glasilo in njega notico. Po teh člankih se je na poskusnih poljih v Svalöfu na Južnem Švedskem opazilo sledeče: V nočeh od 28. do 30. maja je nastopil mraz 1 do 3° C pod ničlo. Naslednjega dne, 1. junija, so se začeli zapiski in opazovanja rasti klasja. Na mraz, ki je bil prej, ni nihče posebno pazil, ker ni bile na rastlinah nobenega sledu. Šele 4. junija so postali sledovi onih mrzlih noči vidni; klasje je postalo v večji, oziroma manjši meri belo. Tudi tukaj se je opazilo, da so bile nekatere vrste le zelo malo poškodovane: le najvišji konci so bili beli; drugim vrstam pa se je zelo jasno poznal učinek mraza: velik del klasa je bil bel in ovenel, deloma v gornjem, deloma v spodnjem delu klasa; pri nekaterih vrstah je bil celi klas bel. Zato se je stvar preiskala in pokazalo se je, da so bile one vrste, ki so ob času mraza imele klase še skrite v listnih nožnicah, nepoškodovane, one, ki so imele klase že popolnoma zunaj, samo deloma, tiste pa, pri katerih so klasi ravno lezli iz nožnic in deloma še bili v njih, najbolj poškodovane.

Razlaga, ki jo za to dejstvo podajeta navedena lista, je jasna in prepričevalna. Klasi, ki pridejo iz nožnic, so v tem času še zelo vodeni; vodo izgubijo šele v teku rasti, dokler ne dorastejo. Nežni klasi so za mraz neobčutljivi le dotlej, dokler so še skriti v nožnicah ali pa če so že dovolj odrastli, da nimajo že več toliko vode, dasi jim škodujeta že 2° C mraza. Najbolj občutljivi pa so za mraz ravno takrat, kadar baš prilukajo in pribockajo iz listnih nožnic ter imajo še mnogo vode.

Zanimive so tudi preiskave, v koliko je škodil mraz pridelku na različnih vrstah, to je, kako se lahko po škodi — ki pa se spozna šele 5 do 6 dni po mrazu, spozna, koliko bo manj pridelka. Razni klasi so se opisali in zaznamovali; nekateri so se tudi preiskali z drobnogledom. Ta preiskava je pokazala, da cvetom, ki so že v klasu, pa so še zaprti, zelo škoduje mraz — 3° C. Pokazalo se je pri žetvi, da pri takih klasih ni mogoče pričakovati zrnja. To je izhajalo deloma iz tega, ker je bilo razen vidnih poškodb poškodovanih še nekaj cvetov, ki pa se jim to na zunaj ni poznalo; seveda škodi razvitku zrnja tudi slabo vreme ob času cvetja. Vendar pa se je dala škoda s precejšno zagotovostjo spoznati: če so bili poškodovani samo najvišji konci, se je klas precej normalno razvil. Pri klasih, katerih konci so bili po večini beli in pri katerih je bilo tudi nekaj belih cvetov, se je razvilo precejšno število cvetov v zrnje; zrnja je bilo še precej ali vsaj za silo. Celotno tam, kjer je bil vršič bel in vel, je zaostal samo vršič, ostali del klasa pa se je

lepo razvil, tako da škoda ni bila ravno velika. Če pa so, kar se je zgodilo pri vseh vrstah, ki so ravno v mrazu šle v klasje, bile rese bele in veje in tako ves klas poškodovan, potem je bila škoda zelo velika. Kakor hitro so rese bele in veje, se klas ne more oploditi, kar se je dobro videlo pod drobnogledom; prašniki so bili počmrknjeni in zelo temnozeleni.

Torej nikakor ne moremo govoriti o kaki odpornosti proti mrazu; tudi se ne smemo čuditi, da so od mraza najbolj poškodovane baš one vrste, ki gredo ali zelo zgodaj ali pozno v klasje; to je odvisno od razne stopnje razvoja klasa v času, ko nastopi mraz. V Svalöfu je mraz hudo oškodoval petkuško rž in nje križanke; če pa bi nastopil osem dni prej, bi poškodoval tiste, ki so prej šle v klasje, petkuški pa bi se ne zgodilo nič.

Kmetijska družba v Nemčiji je vse to v svojem listu posnela v sledeče nauke:

1. Mraz — 3° C in pod njimi poškoduje samo ono klasje, ki je baš v tej dobi prilezlo iz listnih nožnic; in zato se moramo bati pri rži mraza le tedaj, če gre rž ravno v klasje.

2. Če je mraz pritisnil, še rž zaradi tega ni izgubljena; kakor hitro so poškodovani deli postali beli, lahko določimo, kako velika je škoda in se po tem ravnamo.

3. Kakih 5 do 7 dni po mrazu se pozna na klasju, kako veliko škodo je mraz naredil in koliko manj bo pridelka.

Menim, da je dovolj in dobro, da sem opozoril na to stvar naše kmetovavce. Predno pa končam, hočem opozoriti še na eno misel, ki mi je prišla, ko sem bral to stvar. Na potovanju po vinorodni Gornji Alzaški sem videl, da so na koncu maja in v začetku junija bili povsod po vinogradih nastavljeni sodi s tērom; v mrzlih nočeh, ki bi postale nevarne vinogradom, so se zažgali in postavili tako, da je veter gnal topel dim ravno čez vinograd. Na naših njivah bi se to res ne dalo narediti in bi bilo tudi predrago, pač pa bi se plačalo tedaj, če bi morali s tem varovati elitne kulture po plemenskih vrtovih.

R. Steppes.

Iz razprav osrednjega odbora c. k. kmetijske družbe na Štajerskem.

745. seja dne 7. marca 1911. Začetek ob 10. uri predpoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: ekselencna načelnik Edmund grof Attems, I. podnačelnik Heinrich Ritter von Plessing, zastopnika visoke vlade in visokega deželnega odbora dr. Viktor Negbaur in Franc grof Attems, 14 članov O.O. in glavni tajnik Juvan in tajnik Holz kot zapisnikarja.

Načelnik otvori sejo, pozdravi navzoče in naznani, da je pet članov O.O. opravičilo svojo odsotnost.

Zapisnik zadnje seje kroži v vpogled in predsednik preide na dnevni red.

1. Poročila in predlogi živinorejskega odseka.

a) C. k. namestnika prosi za mnenje o prošnji pincgavske živinorejske zadruge v Gröbmingu, naj se ji da koncesija za ogledovanje živine s pravico prodaje plemenske in rabne živine.

Poročavec član O.O. Huber se pridruži predlogu odseka za živinorejo in mlekarstvo, naj se visoki c. k. namestniki priporočijo, da dovoli pincgavski živinorejski zadrugi v Gröbmingu prireditve ogledovanja in prodaje plemenske živine na delavnik pred Mihelovim sejmom v Gröbmingu, to je, navadno na 29. dan septembra vsako leto.

Predlog je bil sprejet.

b) Pincgavska živinorejska zadruga v Irdningu prosi za podporo za nakup 25 telic in 2 bikov.

Ker je poročavec, član O.O. Zettler, zadržan, prečita glavni tajnik prošnjo pincgavske živinorejske zadruge in priporoča z ozirom na to, da so tamošnji živinorejci vsled pomanjkanja v zadnjih letih in nalezljivega katara na spolovilih imeli pri živini zelo veliko škodo, naj se dovoli iz izrednega kredita podpora za nakup 25 telic in dveh bikov v znesku 40% kupne cene.

Predlog je bil sprejet.

c) Podružnica v Knittelfeldu prosi za državno podporo za cepljenje živine

proti pogostemu zvržavanju, ki je podobno skoro kugi.

Poroča član O. O. Januschke.

Ker se zdi, da zvržava živina v okolišu knittelfeldske podružnice zaradi kužnega katara na spolovilih in ker je sredstvo „Abortin-Höchst“ baje zelo uspešno proti bacilu Abortinu, meni poročavec, da naj, ker je to sredstvo zelo drago, celo stvar dobro preiščemo, pred vsem z ozirom na to, ali se to sredstvo da brez pomislekov rabiti proti zvržavanju. Zato predloži predlog, naj se vložena prošnja pošlje namestnji s prošnjo, naj da stvar temeljito preiskati in po potrebi izposluje primerno podporo.

Predlog je bil sprejet.

d) Deželni kulturni svet na Dunaju pošilja poročilo o zatiranju kuge na parkljih in gobcih in o odškodovanju prizadetih kmetovavcev.

Poročavec član O. O. dr. Klusemann poda najprej na podlagi poslanega poročila zgodovinski pregled o razširjanju te kuge, govori nato o vzrokih tega zla in bolj ali manj znanih sredstvih za pokončevanje, o policijskih odredbah in nasvetih, kako bi se nadaljnje širjenje te kuge preprečilo. Poročavec predloži, naj se sklepom imenovanega urada, glede preprečitve in odškodovanja kmetovavcev, prizadetih po kugi na parkljih in gobcih, v naslednjih točkah pridružimo in prosimo vlado, naj nadaljnje razširjenje kuge prepreči z naslednjimi sredstvi:

1. Mejni promet proti Rusiji in Rumuniji se naj strogo nadzoruje in naj se odločno zasleduje vtihotapljanje živine iz teh dežel v Avstrijo;

2. uvoz plemenske in rabne živine iz okuženih ogrskih komitatov se naj prepove;

3. živinozdravsko-policijske odredbe za zatiranje te kuge se naj v dovoljni meri in s potrebno točnostjo in strogostjo izvršujejo; posebno treba paziti na desinficiranje vagonov za prevažanje živine;

4. olajšave za uvoz sumljive živine za klanje se naj tako dolgo ne dovolijo, dokler ne bo za to dovolj potrebnih naprav na trgih in v klavninah;

5. kakor hitro bo kuga dovolj nazadovala, naj se priporoči klanje, da se bo kmalu zatrla, neglede na ne dovolj podprte fizikalne ugovore;

6. vlada se pozove, naj da takoj potrebna sredstva na razpolago pristojnim zavodom, da se bo lahko preiskalo in dognalo, kaj povzroča to nevarno kugo in katera sredstva so proti nji najbolj uspešna;

7. vsi gospodje poslanci kmetijskih okrajev se naj naprosijo, naj delajo na to, da se bo dala za živino, ki je poginila na tej kugi ali se morala zaradi nje zaklati, in državnih sredstev popolna odškodnina in da bodo dobili kmetovavci, ki so vsled kuge trpeli škodo, primerno odškodnino v denarju in v odpisu davkov.

Poročavec za živinozdravstvo Januschke govori potem o uspehih dosedanjega iskanja povzročitelja te kuge in pove, da je bil dosedaj ves trud strokovnjakov, da bi našli zanesljivo sredstvo, ki bi živino obvarovalo pred to kugo, brez potrebnega uspeha. Zato dodatno predloži, naj se obrne O. O. s prošnjo na visoko c. k. poljedelsko ministrstvo, naj se v svrhu enotnega postopanja v tej stvari ustanovi posebna raziskovalnica, pri kateri pa se naj seveda pazi na kugo.

Predlog poročavca in dodatni predlog gospoda Januschke sta bila sprejeta.

e) Mlekarska zadruga v Trofaiach prosi podpore 3000 K za nakup novega orodja in oprave.

Glavni tajnik Juvan govori o slabem položaju mlekarne, ki je nastal vsled tega, da so se morali mlekarji združiti, ker niso mogli svojega mleka vsled drugje ponujanih nižjih cen spraviti naravnost v denar, v zadrugo, kjer bi mleko tehnično uporabljali; tedaj pa se jim je zgodila nezgoda, da je kotlovoje, ki bi moralo baš v ta namen izvršiti funkcijonirati, popolnoma odpovedalo. Revizijo mlekarne glede njene tehnične uredbe in poročilo o tem osrednjemu odboru je pridržal deželni odbor sebi, oziroma svojim strokovnjakom. Nato poročavec predloži:

Prošnja mlekarske podružnice v Trofaiach za 3000 K iz izrednega kredita za nakup novega parnega kotla, oziroma tudi rezervne centrifuge za mleko se visokemu c. k. poljedelskemu ministru prav toplo priporoči.

Predlog je bil sprejet.

f) Podružnica v Lonču prosi, naj

deželni nadzornik za živinorejo, gospod Jelovšek, prireja praktične tečaje, da se bo lahko izučilo večje število rezarjev.)

Poroča član O. O. von Dehne.

Ker so domači in tuji rezarji, ki hodijo na Štajersko rezat živino, ustvarili v škodo kmetovavcev kartel, ker njihovo delo ni popolnoma zanesljivo in ker lahko занесajo razne nalezljive bolezni in živinske kuge in ker pouk v rezanju ni podvržen nobeni oblastveni kontroli, predloži poročavec:

O. O. blagovoli skleniti, naj se na pristojnem mestu dela na to, da se bodo v primernih krajih vsako leto vršili praktični tečaji o rezanju živine in da se v bodoče da licenca za rezanje živine le takim osebam, ki so se rezati naučile v kakem takem tečaju in dokazale za rezanje svojo usposobljenost. Vodstvo teh tečajev bi se lahko poverilo štajerskemu deželnemu nadzorniku za živinorejo, gospodu Martinu Jelovšku, ki je po pravici v celi deželi znan kot pravi strokovnjak v tem poslu.

Predlog je bil sprejet.

g) Podružnica pri Sv. Antonu v Slov. gor. prosi za podporo za telice.

Poročavec, glavni tajnik Juvan, poroča, da je živinorejski odsek sklenil to prošnjo odbiti iz strokovnih razlogov. Član O. O. Robič in živinozdravski poročavec Januschke pa prošnjo podpirata in zato se ji nazadnje ugoditi.

h) Dunajska osrednja vnovčevalnica za živino je poslala poročilo o stanju zavarovanja živine v Avstriji.

Poročavec član O. O. dr. Klusemann opisuje s pomočjo poslanega, z veliko skrbjo in trudom zbranega gradiva razvoj zavarovanja živine v Avstriji sploh in posebe, kakšen je bil po posameznih kronovinah. Primerja ga z inozemstvom in tamošnjimi uredbami ter ga ocenjuje po njegovih vzrokih, bistvu in pomenu.

Nato govori o različnih načinih zavarovanja, kakor je primeroma društvo za prisilno klanje, iz katerega se razvije krajevna zavarovalnica za živino, ki temelji na načelu vzajemnosti, prostovoljnosti in brezplačnem poslovanju, oziroma kolikor mogoče mali režiji. Da se odpravijo nedostatki, ki so zvezani vsled malega delokroga krajevnih zavarovalnic in njih malih denarnih sredstev, so se ustvarile deželne zveze in društva s povratnim zavarovanjem. Iz teh so se potem ustvarile krajevne zavarovalnice, a s tem razločkom, da niso več samostalne, ampak deli deželne organizacije. Nasprotno pa tvorijo — od spodaj navzgor — posamezne krajevne zavarovalnice deželne zveze, v katerih pa si ohranijo svojo samostanost.

V Avstriji imamo danes 7 postavno urejenih deželnih zavarovalnic za živino. Poročavec govori nato o razvoju in delovanju teh zavarovalnic po posameznih kronovinah in omeni, da je prostovoljno zavarovanje na vsak način boljše ko obvezno ali prisilno (obligatorično). Poročavec pravi, da je pisatelj poslanega poročila iz raznih perspektiv, letnih poročil in računskih zaključkov z velikim trudom sestavil delo, ki ga bo z veliko koristjo lahko rabil vsakdo, kdor se hoče poučiti o raznih načinih zavarovanja in dobiti vpogled v organizacijo zavarovanja živine pri nas in v inozemstvu.

Poročilo se vzame z zahvalo na znanje.

Naznanila in objave dopisov.

Živinozdravski poročavec Januschke omeni potem pereče prašanje zopetne otvoritve sejmov in trgov. Ozira se nele na številne peticije raznih trgov, ki so vsled zaprtih sejmov izgubili skoro ves promet, ampak omeni tudi, da postaja stvar bolj pereča s tem, da so se kmetijske podružnice, posebno one po neokuženih krajih, izrekle za zopetno otvoritev sejmov; nato govori o razširjanju te kuge po Štajerskem in omeni, da je danes, ko je še 27 občin okuženih, zelo nevarno, dati dovoljenje za zopetno otvoritev sejmov, ker bi se s tem ta zelo lahko nalezljiva kuga lahko zopet razširila, ker bi pač tudi prišli ljudje in živina iz okuženih krajev na sejme. Saj imajo kmetovavci vse mogoče olajšave, da si lahko živino oskrbijo ali pa jo prodajo. Če se bo O. O. izrekel za to, da naj bojo sejmji še nadalje zaprti, se bo tudi tako zgodilo. Član O. O. Kappel se tem izvajanjem v polnem obsegu pridruži. Glavni tajnik Juvan omeni, da je škoda, ki jo imajo posamezni trgi, pač neprimerno mala v primeri z ono, ki bi jo imeli kmetovavci, če bi se ta kuga zopet

razširila, s tem, da bi ne imeli dovolj sposobne živine za spomladno obdelovanje zemlje. Neglede na to, da bi kuga škodovala tudi živini sami, bi se živina tudi ne mogla o pravem času pognati na planše. Tem besedam pritrdita člana O. O. dr. Klusemann in Klammer in član O. O. Edelsbrunner še pripomni, da bi bilo dobro, če bi se člani družbe v družbinem glasilu o tem poučili. Član O. O. Dehne omeni, da tudi kmetско ljudstvo samo zahteva, naj se sejmji še ne odpro. Nato se priporočajo osrednjemu odboru naslednji predlogi:

1. Ker je kuga na gobcih in parkljih pri živini na Štajerskem in po sosednjih okrajih Ogrske in Hrvaške še jako razširjena, se naj pošlje visoki c. k. namestnji dobro podprta prošnja, naj ne dovoli odprtja sejmov, dokler še grozi kuga.

2. Visoko c. k. poljedelsko ministrstvo se naj naprosi, naj sporazumno s kraljevo ogrsko vlado prepove promet s parkljariji med Štajersko in Ogrsko in Hrvaško in izvoz živine iz okuženih krajev Ogrske in Hrvaške.

3. Ljudstvo se naj v družbinem glasilu pouči, zakaj so sejmji še vedno zaprti.

Predlogi so bili sprejeti.

Nato poroča glavni tajnik Juvan o sklepih na seji, ki se je vršila pri deželnem odboru zaradi razdelitve na leto 1912 odpadajočega izrednega kredita v znesku 377.800 K; tega posvetovanja so se udeležili zastopniki; visokega c. k. poljedelskega ministrstva, deželnega odbora, c. k. namestnije, deželni strokovni organi in zastopniki O. O. Za pospeševanje planšarstva in pašništva se je določilo 100.000 K, ni pa se rešilo prašanje, ali se naj dà ta znesek na razpolago deželni komisiji za agrarne operacije.

Za znižani nakup šotne stelje in za poskuse na barjih in dobivanje šotne stelje se je določilo 4.500 K

Za kvalitativno in kvantitativno povzdigo živinoreje se je določilo naslednje:

a) za pospeševanje

pridelovanja krme in na-

pravo trajnih travnikov . . . 10.000 K

b) Za nakup bikov,

eventuelno tudi telic, se je

določilo 30.000 "

c) za pospeševanje reje

svinj in ovac se je določilo 20.000 "

d) muredolskim živino-

rejskim zadrugam se je

naklonilo 21.300 "

e) pincgavskim živino-

rejskim zadrugam se je dalo

na razpolago 10.000 "

f) zadruga za rejo

gorskih lisccev bodo dobile

podpore 6.000 "

g) bikorejske zadruga

na Srednjem in Spodnjem

Štajerskem bodo dobile . . . 12.000 "

h) za vzorne hlevske

stavbe in gnojšča z ja-

mami za gnojnico se je

določilo 20.000 "

i) zveza vzhodnje-

štajerskih liscerejcev bo

dobila na razpolago 9.000 "

Torej skupaj . . . 138.300 K

Za nakup močnih krmil in

umetnih gnojil je določenih . . . 10.000 "

Za mlekarstvo 20.000 "

Za zavarovanje živine 100.000 "

Za mostne tehtnice 5.000 "

Skupaj torej . . . 377.800 K

Na ugovor zastopnika visokega c. k. poljedel-

skega ministrstva, čemu je iz zneska 377.800 K,

ki odpade na Štajersko, za ustanovitev zaklada

za zavarovanje živine določenih letno kar celih

100.000 K, je odgovoril živinozdravski poročavec

Januschke, da za kvantitativno in kvalitativno

povzdigo štajerske živinoreje ni boljšega sredstva

ko zavarovanje živine; zato se naj pri visokem

c. k. poljedelskem ministru povdarja, da je na

splošno željo prebivavstva in vsled nujnih potreb

štajerske živinoreje potrebno, da dobiva ta zaklad

vsako leto tako visoke prispevke. Glavni tajnik

se strinja z besedami poročavca in smatra za

nalogo pisarne, da naj ob svojem času, ko bo

podala posamezna poročila, pri poljedelskem mini-

strstvu posebe povdarja potrebo zavarovanja živine.

Poročilo se vzame na znanje.

Nadalje poroča glavni tajnik Juvan, da se je v okraju Birkfeldu iz lastnega nagiba tamošnjega c. k. okrajnega živinozdravnika ustanovila zadruga za rejo in vnovčevanje brez sporazuma s kompetentnimi deželnimi strokovnimi organi, brez sodelovanja visokega deželnega odbora in mimo deželnih normalnih pravil za take zadruge. Ta zadruga se je sedaj obrnila na O. O. s prošnjo za 16 subvencijskih merjascev in 10 subvencijskih ovnov. Sedaj se je na eni strani treba bati, da bode onih 6 bikorejskih zadrug, ki jih je v birkfeldskem okraju ustanovil sporazumno z deželnim odborom deželni nadzornik za živino-rejo, gospod Martin Jelovšek, prenehalo, na drugi strani pa se osrednjemu odboru ne zdi primerno v kraje, kjer so že zadruge, dajati subvencionirano plemensko živino, oziroma prej vprašati kompetentne faktorje za svet. Prisednik deželnega odbora Franc grof Attems omeni k besedam poročavca, da se je prošnja za subvencijo, ki jo je ta zadruga vložila pri deželnem odboru, odbila iz istega vzroka, ker podpira deželni odbor načeloma le one zadruge, ki so ustanovljene na podlagi deželnih normalnih pravil. V onih okrajih pa, kjer bikorej-ke zadruge ne zavzemajo vsega okraja, naj O. O. kakor doslej, z dajanjem subvencionirane plemenske živine dopolnjuje delo teh zadrug. Zato predloži glavni tajnik Juvan, naj se prošnji te zadruge, ki je označila za svoj delokrog celi birkfeldski okraj, ne ugodi.

Predlog je bil sprejet.

2. Poročilo in predlog odseka za izdelavo predlogov za uvedbo kmetijskega pouka na ljudskih šolah.

Poročavec član O. O. ravnatelj Göhlert poda najprej kratek pregled o dozdanjem uspehu tega nasveta kmetijske podružnice v Št. Ilju, naj se v korist kmetijskemu pouku revidirajo učni načrti po ljudskih šolah in učiteljskih in prečita potem vlogo, ki se naj vsled sklepa O. O. 14. februarja 1911 pošlje štajerskemu deželnemu šolskemu svetu. Ta vloga je sestavljena v smislu tedanjih sklepov in se odobri.

3. Zavarovanje življenja in rent pri kmetovavcih na Štajerskem.

Poročavec član O. O. Klammer omeni dodatno k svojemu poročilu v seji O. O. 14. februarja t. l., da O. O. doslej še ni dobil pričakovanega osnutka pogodbe z nižjeavstrijsko deželno zavarovalnico za življenje in rente in da zato ne more predložiti nič konkretnega. Iz osnutka, kakor pa je sedaj došel, izhaja, da bi dala imenovana zavarovalnica za organizacijo, evidenco in računanje zavarovanja kmetijski družbi tako dolgo na razpolago svojo strokovno moč pod znanimi pogoji dokler bi veljala pogodba med družbo in zavarovalnico. Ker so vse zahteve O. O. izpolnjene in je osnutek pogodbe na razpolago, predloži poročavec:

1. O. O. naj prosí na prihodnji seji odposlancev c. k. štajerske kmetijske družbe 29. in 30. marca 1911, naj se mu dovoli skleniti pogodbo glede prevzema podružnice nižjeavstrijske deželne zavarovalnice za življenje in rente na Dunaju za Štajersko; v ta namen se določi poseben poročavec.

2. O. O. prosi občni zbor, naj mu dovoli spremeniti § 3 pravil, če bi to zahtevala c. k. namestnija z ozirom na sedanja pravila, v katerih se ne govori o zavarovanju. V tem slučaju bi se v § 3 še sprejela točka 12, ki bi se glasila: „brez namena dobičkarije oskrbovati svojim članom zavarovanje za starost, življenje in rente.“

Za poročavca na občnem zboru se soglasno izvoli član O. O. Klammer in nato se predloženi predlogi sprejmejo.

4. Poročilo o uspehih knjigovodstva.

Poročavec član O. O. Klammer prečita najprej poročilo družbinega knjigovodstva o dosedanjih odredbah O. O. za uvedbo kmetijskega knjigovodstva, iz katerega izhaja sledeče:

Odkar je sklenil O. O. izdati v letu 1907 knjigovodstvo, so izšle tri izdaje, in sicer 1500 navodil in po 2000 k njim spadajočih zvezkov računskih tabel, ki so stale 659 K 80 v. Ti izdatki se krijejo z državno podporo 2000 K, deželno podporo 400 K in izkupičkom za prodane izvode v znesku 4115 K 99 v, skupaj torej 6515 K 99 v, tako da je bilo na koncu decembra 1910 primanjkljaja le še 82 K 81 v. Toda 25. februarja 1911 je bil ta primanjkljaj ne le že popolnoma plačan, ampak je bilo že 466 K 21 v prebitka, ki

se bo porabil za nadaljevanje te akcije. Leta 1908 sta se vršila vsled nasveta O. O. na deželni poljedelski šoli v Grottenhofu pri Gradcu dva tridnevna tečaja za kmetško knjigovodstvo, vsakokrat s 30 udeleženci in v 5 podružnicah so se vršila predavanja o knjigovodstvu.

Leta 1909 se je vršil v Grottenhofu 3. in 4. knjigovodski tečaj, vsakokrat s 25 udeleženci, razen tega enaki tečaji v 4. predavanja o vrednosti knjigovodstva pa v 9 podružnicah.

Leta 1910 sta se vršila v Grottenhofu 5. in 6. knjigovodski tečaj s po 25 udeleženci; enaki tečaji so se vršili v 12 in predavanja o knjigovodstvu v 11 tečajih.

Leta 1910 se je izdalo kmetijsko knjigovodstvo tudi v slovenskem jeziku; prva izdaja, ki je izšla na koncu novembra, je stala 1506 K. Pokritja je bilo za ta znesek: 200 K državne subvencije in dosednji izkupiček za prodane izvode v znesku 30 K 45 v, tako da je znašal primanjkljaj na koncu leta 1910 1275 K 55 v. Do 25. februarja pa se je ta primanjkljaj znižal za nadaljnjih 87 K 70 v. Na spodnjem Štajerskem deluje za uvedbo kmetijskega knjigovodstva zelo vneto gospod potovalni učitelj Goričan.

Uspeh Petrovega kmetijskega knjigovodstva se kaže na Spodnjem Štajerskem od dne do dne bolj jasno; najbolj na tem, da so tudi že druge kronovine začele uvajati Petrov sistem kmetijskega knjigovodstva. Tudi inozemstvo se je pohvalno izreklo o tem knjigovodstvu, tako, da je O. O. lahko tudi s te strani zadovoljen z uspehom te akcije. — Da pa bo zanimanje ljudi za knjigovodstvo večje, je potrebno, dajati nagrade za izborno izvedeno knjigovodstvo, kar se godi na Koroškem. Tam se od dežele na razpolago dani znesek 2000 K tako porabi za premije, da dobi vsak, ki knjige pravilno vodi, prvo leto 20, drugo 30, tretje leto pa 50 K nagrade. C. k. poljedelsko ministrstvo je obljubilo v ta namen primerno podporo, če bo tudi dežela dala kaj. Po podatkih strokovnega učitelja Petra daje Štajerska za dva štiridnevna tečaja v Grottenhofu, vsakokrat s 30 udeleženci, 1480 K na razpolago. Tako bi se lahko od ministrstva zaprosila podpora 1500 K, ki bi zadoščala za to, da bi se lahko dalo po Koroškem vzorcu 15 premij po 100 K. Če je kak kmetovavec tri leta zapored vodil svoje knjige vzorno, se je pač že prepričal o koristih in prednostih knjigovodstva in ga bo nadaljeval, dasi ne dobiva več nobene nagrade. — Poročavec predloži:

1. Poročilo družbinega knjigovodstva glede uvedbe kmetijskega knjigovodstva med kmeti se vzame na znanje.

2. O. O. se naj obrne na visoko c. k. poljedelsko ministrstvo s prošnjo za podporo v znesku 1500 K za pospeševanje knjigovodstva med kmetiskim prebivalstvom. V prošnji se naj navede, koliko daje dežela v ta namen. Če se bo ta podpora dobila, se bo razdelila v 15 nagrad po 100 K, ki se bodo razdelile po koroškem vzorcu.

3. O. O. izreče strokovnemu učitelju gospodu Petru v Grottenhofu svoje priznanje za njegov trud pri uvedbi kmetijskega knjigovodstva in mu da znesek 100 K kot remuneracijo, ki se vzame iz tekočega zneska pri knjigovodstveni akciji.

Predlogi so bili sprejeti.

5. Nato se O. O. posvetuje o predlogih O. O. in podružnic za 88. občni zbor družbe in sklene one predloge, ki jih ni treba obravnavati na občnem zboru, rešiti sam.

6. Nato se prečitajo predlogi za odlikovanja na 88. občnem zboru in se sklene predložiti za 6 članov srebrno, za 18 bronasto kolajno in za 9 članov diplomu častnega priznanja.

7. Podružnicama Št. Ilj Slov. gor. in Straß dovoljeni prispevki po 25 K za nakup predmetov za žrebanje in znesek 30 K, ki je v enaki namen obljubljen podružnici v Lipnici, se vzamejo z odobravanjem na znanje.

Naznanila in dopisi.

Glavni tajnik Juvan naznani iz dopisov, da je visoki deželni odbor likvidiral prvo polovico deželne podpore kmetijski družbi za leto 1911 v znesku 27.340 K, da je c. k. poljedelsko ministrstvo nakazalo režijski donesek za leto 1910 v znesku 11.750 K, nadalje odlok visoke c. k. namestnije, da je visoko c. k. poljedelsko ministrstvo za 1. četrtletje 1911 nakazalo prispevke za kmetijski potovalni pouk, specialne kmetijske tečaje, pospeševanje Petrovega knjigovodstva in

za razdelitev poljudnih knjižic o zelenjadarstvu (Brüders) in perutninarstvu.

Odlok visokega deželnega odbora, da se lahko šele tedaj, ko bo določen stavbinski red za Gradec in se bo znalo, kako stališče bo do njega zavzela visoka c. k. vlada, določi stavbinski red tudi za vso ostalo deželo, se vzame na znanje.

Ker je gospod dr. Julij Olschowy, konzulent za rastlinarstvo v c. k. poljedelskem ministrstvu, imel v Žalcu zelo poučno in dobro obiskano predavanje o pridelovanju sladkorne pese in so se oglasili kmetovavci, ki bi za poskus nasadili sladkorno peso, se vzame znesek 35 K, ki se je na račun akcije za pospeševanje pridelovanja trav porabil za nakup 25 kg semena vil-moranske sladkorne pese, z odobravanjem na znanje. — Oglas visokega c. k. železniškega ministrstva glede znižane vožnine za krmila sklne O. O. priobčiti v družbinem glasilu.

Odlok visokega c. k. poljedelskega ministrstva glede nepravilnih podatkov o pridelkih na lastnih, oziroma najetih zemljiščih in množini pridelka pri dobavljanju potrebščin, za c. in k. vojaški erar se vzame na znanje in se sklene, poučiti štajerske kmetovavce v besedi in pismu o nepravilnosti in škodljivosti takega ravnanja.

Odlok visokega deželnega odbora glede pospeševanja pletarstva s pošiljanjem učencev v pletarsko šolo na Bregu pri Ptujju se vzame na znanje.

Ker ni proti zapisniku zadnje seje O. O. nobenega ugovora, ga načelnik proglasi za odobrenega in zaključi sejo.

Iz podružnic.

Št. Ilj v Slov. gor. Tukajšnja kmetijska podružnica je imela 5. februarja svoj letni občni zbor. Po običajnem pozdravu vseh navzočih po podružničnem načelniku gospodu Reppnigu poroča podružnični tajnik gospod Thaler o podružničnem delovanju in njega uspehih v pretečenem letu. Leta 1910 je imela podružnica šentilska 6 odborovih sej, 2 občni zborovanji, 10 poučnih zborovanj in 2 tečaja za kmetijsko knjigovodstvo. Eden izmed občnih zborov je bil slavnostno zborovanje, pri katerem se je izžrebalo tudi mnogo za kmeta potrebnih predmetov v skupni vrednosti 400 K; pri vsakem zborovanju je bilo poučno predavanje. Skupno se je naročilo lanske leto 46.000 cepljenih trt, 750 sadnih drevesc, 15.000 gozdnih drevesc in 500 žičnatih ograj za drevesca; vse te stvari so se razdelile po znižani ceni med društvenike. Razen tega se je razdelilo: 1 kg gumijevih trakov za cepljenje na zeleno, 350 žlahtnih drevesnih cepik, 200 vrbovih natičev in cela vrsta strokovnih in poučnih spisov; nadalje se je razdalo med ude 6 čistokrvnih marijadvorskih bikov, 5 merjascev velike bele pasme in brezplačno 14 kurjih družin sulmodolske pasme. Do sedaj imajo podružnični udje na razpolago 29 drevesnih in 29 trsnih brizgalk, 5 nahrbtnih žveplarjev, 2 čistilnika za zrnje, 11 travniških bran in 3 stroje za drobljenje trsnega rožja. Izmed pregledovavcev računov poroča gospod Hoinig (drugi je bil gospod Hornitzky), da je podružnica leta 1910 imela 9532 K 66 v prejemkov in 8964 K 77 v izdatkov. Društveni blagajnik gospod Baumann dobi za vestno denarno poslovanje zahvalo. Podružnica priporoča O. O., da dobi gospod Wreßner, vinorejski inštruktor, z ozirom na svoje zasluge odlikovalno priznanje. Ko so se določili delegati in namestniki za 88. občni zbor kmetijske družbe, so se stavili naslednji predlogi: Gospod Olschowsky zahteva strogo izvrševalno naredbu k zakonu o kužnih boleznih in sicer tako, da se zapro v slučaju kuge dotična dvorišča, ne pa radi poedinega slučaja cela občina, nadalje, da se preosnovi družbino glasilo v tednik; gospod Reppnig stavi predlog radi delavskih in viničarskih razmer, o preosnovi viničarskega reda in vpeljavo subvencioniranja pri nakupu telic in svinj. Gospod Girstmayr priporoča priklopitev k predlogu mariborske podružnice radi prepovedi, da se ne koljejo breje krave, radi spremembe užitninskega davka pri nakupu telic, ureditev deželne kleti in izposlovanja olajšav pri popravljanju stavb po deželi v smislu § 6 naredbe za stavbeno obrt. — Na to predava strokovni učitelj gospod Krakofžik času zelo primerno o občnem gospodarskem razvoju in kmetijstvu. Zanimivo predavanje podpira s številkami in izvaja, da se je v teku zadnjih 25 let število kmetovavcev znižalo za $\frac{1}{6}$; če bi torej slo tako naprej, bi v teku 150 let sploh ne bilo več no-

benega kmeta; nadalje pojasnjuje vzroke k draginji, kakor izseljevanje delavcev iz dežele v mesta, enostransko podporo industrije, stalno zviševanje delavskih mezd v mestih, potrato in gizdavost mestjanov, tekmovalnost tujine in rastoče število preprodajcev. Gospod Girstmayr še vzpodbuja navzoče k skupnem nastopu in delovanju, da se tem lažje bomo branili v boju za obstanek. Gospod načelnik Reppnig se zahvali za podpore, oziroma sodelovanje na uspehu c. k. kmetijski družbi, deželnemu odboru, okrajnemu zastopu, občinskim uradom v podružničnem področju, posameznim zaupnikom, podružničnim časopisom in sploh vsem prijateljem kmetijstva, ki so posredno ali neposredno stvari pripomogli.

— **Sv. Jurij ob Ščavnici.** Poročilo o obnem zboru šentjurske podružnice v Gornji Radgoni. Predaval je živinorejski nadzornik gospod Martin Jelovšek in med drugim omenil tudi resnico, da za naše razmere konjereja ni tista panoga, ki bi kmetu pomagala tako zanesljivo iz zagate, kakor govedoreja ali svinjereja. S konjerejo se naj pečajo samo tisti posestniki, ki konje lahko vsak dan vprezajo; manjši posestnik se s konjerejo ugonablja, ker požro boljše krmo konji, ki stoje velik del leta zaman v hlevu, med tem ko se govedu mesto dobrega sena polaga večkrat sama slama. Konj je sicer lepa žival, toda nje reja je večkrat skrajno nevhvaležna radi tega, ker se pogosto ne plača trud pri prodaji, če tudi ni bilo posebne nesreče in nam zraven tega govedo, katero lahko vedno dobro vnovčimo, zastaja v rasti, razvitku, da nam začne celo hirati. Za to naj naši kmetovavci obračajo vso svojo pozornost rajši na govedorejo. Za to je pa treba že svojo zemljo tako razpredeliti, da dobimo dovolj živeža za se in dovolj krme za živino; dobra in lepa živina zahteva dovolj in dobre krme. Pribije naj se takoj resnica, da zboljšanje govejskega plemena ni odvisno samo od uvažanja dragih plemenjakov in plemenic iz glede živinoreje naprednih krajev, ampak plemenjaki iz drugih krajev imajo v prvi vrsti namen, osvežiti kri domačega plemena; če pa se krmi nepovoljno naprej, je škoda denarja, ker nam živina, če se tudi pozna spočetka blagodejni vpliv čvrstega plemenjaka, s časom vendar le spet opeša. Napačno je torej zboljšanje pasme prepustiti samim plemenjakom in jim na vse zadnje še morebiti očitati, da so za nič. Če imamo lepo živino, imamo tudi dober in za rastline tečen gnoj; lotimo se katere koli panoge v kmetijstvu, nobena ne more dobro prospevati brez druge. Dobri travniki so torej pogoj lepe živine; ta se da spet prodati za dober denar, daje mnogo in dobrega mleka in, da zasledujemo gospodarski tok naprej, tudi dobrega gnoja, ki povzroča bodisi na travniku, bodisi na njivi, vrtu, v sadovnjaku ali v vinogradu s hranili, ki jih živina ni porabila iz dobrih krmil za svoj razvitek, spet pri rasti (razvoju) rastlin, ki služijo bodisi posredno ali neposredno ljudem in živalim. To pa je žalostna resnica, da se živinoreja pri nas v ščavniški dolini in nje okolici še ne more meriti z živinorejo naprednejših krajev. Vse to ima svoje vzroke, kojih odstranitev je v naši moči, samo da ne ostanemo pri golih besedah, ki smo jih slišali iz strokovnjakovih ust, ampak je začnemo z dobro in trdno voljo v resnici izkoriščati. Pred vsem je treba seveda gledati, kakor smo že rekli, na tečno hrano (krmo). Pregovor, da krava pri gobcu molze, je že tako star, da je res že skrajni čas, da ga začnemo spoštovati tudi v dejanjih. Drug važen predpogoj je odbiranje plemenske živine. Jabolko ne pade daleč od drevesa. Če je bik iz mlečnega plemena in plemenica potomka dobre dojnice, bodo podedovali to lastnost tudi potomci bodisi bički bodisi telice; to je potem plemenska živina, kakor se spodobi. Pri plemenu in semenu je človek redkokdaj prevesten; vedno je le to dobro dovolj, — kar je najboljšo, kar se da dobiti. Prvi rep, ki se goni in za katerega mesar ne mara, izvoliti za plemo, pa je skrajno napačno in ne privede nikdar k zaželenim uspehom v živinoreji. Nadaljnjo zelo važno pravilo v umni govedoreji je: ne pripuščati premlade živine. Ne pripuščaj telice, dokler ne zvrže svojih zob, nikakor pa ne pred končanim drugim letom; isto velja o plemenjaku, ki se pa naj po mogočnosti pripušča na dan samo enkrat; če se z njim ravna pametno, se lahko rabi za plemo do 4 leta, kar je zelo važno, če je iz žlahtnega živinskega pokolenja; potem se tudi ne bo potreba pritoževati, da je skok bil brezploden; če se pa ga da plezati na dan kakor se žalibog ponekod dogaja po 3 do 4 in še celo večkrat, pa bik ne zdrži niti 1 leto za plemo in še pri tem ne obreji zanesljivo. Ljudje ponekod ne

uvidijo, da slabi vzroki rode vedno in brez izjeme slabe posledice in da se grehi zoper strogo naravo nad njimi samimi znosijo z občutljivo škodo, bodisi denarno, kar se občuti nenadoma ali pa se pripravlja škoda skrivoma delj časa; mi pravimo tej prikazni, da gre ta ali ona panoga gospodarstva rakovo pot. Vsaka pregreha se masčuje, če ne na očetu, pa na sinu. Če pa pametno rabimo darove božje narave, ter v svesti si, da so naravni zakoni močnejši nego naša volja in spuščamo živino, ko je dosegla plemensko zrelost in sposobnost, si bomo izgojili plemensko podlago, ki nas ne bo nikdar razočarala z neuspehi; mi bomo laže in z večjo gotovostjo računali in gledali v bodočnost. Pasma, ki so jo gojili to naši predniki, ki je bila torej nekako pridelek naših krajev, je bila po barvi in životu in dobrih lastnostih slična naši sedanjarijadi; in je bila naša živina tudi mnogo bolj izjednačena; ko so pa začeli ti nesrečni živinski barantači, med temi tudi taki, ki so si domnevali, da nas osrečijo s tujimi pridelki, uvažati razno barvne repove, se je naše prvotno pleme popolnoma pogubilo, — da uničilo; to pleme je bilo razširjeno ne le po celim Spodnjem Štajerskem, temveč se je radi svojih dobrih lastnosti začelo razširjati čez meje in se hvalabogu še ohranilo po krajih, kjer so znali to pleme bolj ceniti nego mi ohraniti čisto. Za drag denar moramo torej sedaj spet uvažati potomce nekdanj i pri nas domačega plemena, ki se zove marijadvorsko pleme. Daje mnogo in dobrega mleka ter izvrstno vprežno živino. Našim ženskam, kojim je pri nas navadno govedo izročeno v oskrbo, naj bi bile dobre krave prva briga in ponos; matere naj že mladim hčeram vcepijo pravo ljubezen do vzgoje dobrih krav in dosego razvitega mlekarstva. Cela živinoreja pa bo le takrat dosegla zaželeno stopinjo, če bodo vsi sosedi vzajemno sodelovali za dosego skupnega cilja; k temu je pa treba, kakor pri vsaki dobri stvari, spočetka dobre volje za izvajanje dobrih nauk, razumevanje stvari same in trdne, žilave doslednosti. Tako si pridobimo nadaljnjih predpogojev za uspešno živinorejo: dobre plemenjake in plemenice, ki imajo v sebi moč zdrave plemenitosti. Le tako si ustvarimo dobro pleme in se osamosvojimo, da ne bomo vedno z zavistjo gledali v tiste kraje, od koder moramo sedaj za drag denar uvažati to, kar bi že davno lahko imeli sami, da smo znali ceniti in gojiti in izrabiti darove božje narave. Kmetovavcu je pač treba globokejšega znanja nego bi utegnil marsikateri misliti. Gospod nadzornik je govoril tudi zelo temeljito o svinjereji in gotovo je marsikatera beseda padla na rodovitna tla; radi pomanjkanja mesta se pa sklicujemo na poročilo iz Vučje vasi. Glej „Gospodarski Glasnik“ iz leta 1910, št. 19, stran 149! Podružnični načelnik gospod Jak. Breznik se zahvali gospodu nadzorniku za vsebine polno izvajanje, ter zaključil zborovanje.

— **Gornji Grad.** Zadreška podružnica c. k. kmetijske družbe je imela v nedeljo dne 12. marca svoj redni občni zbor v gostilni gospe Mikuševe v Gornjem Gradu. Ob 9. uri dopoldne je pozdravil navzoče člane in goste podružnični načelnik gospod Anton Kolenc, gornjegrajski župan, ter predstavil tajnika c. k. kmetijske družbe, gospoda Franca Holza. Nato je tajnik, nadučitelj gospod Franc Kocbek, poročal o društvenem stanju in delovanju v letu 1910. Letnino je plačalo 78 članov, nekaj članov pa jo še bo, na kar tem potom opozarjamo. Umrli je član gospod Božidar Dedič, nadučitelj v pokoju, v Bočni. Podružnica ima eno brano in nekaj knjig na razpolago. Dva predloga, katera sta se na lanskem podružničnem občnem zboru predlagala in sprejela, sta se O. O. izročila v nadaljnjo vravnavo. Na predlog glede „naprave vzornega kmetijstva v okolišu podružnice“ (stavil gospod Matevž Matjaž) je odgovoril O. O., da tega predloga ne more postaviti na dnevni red občnega zbora, ker ga ni mogoče izvršiti radi pomanjkanja denarja. Drugi predlog (stavil gospod Ign. Šijanec): „Podružnica predlaga O. O., da naj pusti preštudirati prašanje vrboreje v gornjegrajskem okraju in da da subvencije mladeničem našega okraja, ki bi se želeli izvežbati o gojitvi vrb in o pletarstvu“, je na občnem zboru v Gradcu utemeljeval naš delegat gospod M. Matjaž. Osrednji odbor se je na to obrnil na deželni odbor, ki poroča, da je ustanovil na Bregu pri Ptuju šolo za pletarstvo. Pouk je brezplačen in traja tri mesece (december, januar in februar). Hrana in stanovanje stane na mesec okoli 30 K. Priporoča, naj bi podružnica ustanovila v ta namen štipendije. Podružnica pa to pri najboljši volji ne more, ker nima denarnih sredstev na razpolago. Glede podpor za naprave pašnikov se

je oglasil le en član, kojega — je poslala podružnica v Gradec. Do sedaj še pa prošnja ni rešena. Meseca maja 1910 se je vložila obsirno utemeljena prošnja na poljedelsko ministrstvo po državnem poslancu gospodu Francu Robleku za večjo podporo: a) za pomnožitev krmil, za izboljšanje planin, pašnikov in travnikov; b) za nakup 6 bikov; c) za zidanje vzornih hlevov; d) za svinjerejo, nakup 6 merjascev; e) za ovcerejo, nakup 2 ovnov. Na to je poslala c. k. namestnika po naročilu poljedelskega ministrstva to prošnjo O. O. kmetijske družbe, ki poroča, da naj dotični posestniki, ki si hočejo izboljšati planine, pašnike in travnike, prosijo O. O. kmetijske družbe in navedejo, koliko hočejo sami prispevati. Tudi radi nakupa bikov, merjascev in ovnov je vsako leto prositi O. O. po znanih razglasilih. Stranke pa, ki želijo staviti vzorne hleve, se morajo obrniti najprej na nadzornika živinoreje gospoda Martina Jelovškega v Gradcu. Do sedaj je vzorni hlev po načrtih gospoda Jelovškega napravil gospod Martin Zidar v Šmartnem in se mu je obljubila podpora. Štirje člani: gospod Franc Šarb v Gornjem Gradu, gospod Ivan Štiglic v Radmirju, gospod Franc Kolenc v Juvanjem in gospod Anton Krivec pri Sv. Lenartu so dobili merjasce po 30 K. Za letos se ni nikdo oglasil. Za izboljšanje travnikov so dobili po znižani ceni travniška semena: gospod Anton Kolenc v Gornjem Gradu, gospod Janez Matjaž v Štangrobu in gospod Ivan Glojek v Šmartnem; vsakemu je O. O. prispeval približno 20 K. Podružnica je naročila za nekatere člane semena pri „Zvezi kmetijskih združenj“ v Gradcu. Štajerske detelje za 134 K 10 v, lucerne za 150 K 75 v, travniškega semena za 151 K 80 v, ter semena za korenje za 18 K 45 v, skupaj torej za 455 K 10 v. Zadreška podružnica dela za povzdigo perutninarstva z vpeljavo starošajerske kurje pasme. Dobili smo minulo leto 6 petelinov in 6 kur. Prošnjikov je bilo 21. Odbor je teh 6 rodov razdelil članom: gospodu Fr. Štorgelnu pri Sv. Lenartu, gospodu Jan. Rupu v Gornjem Gradu, gospodu dru. M. Konečniku v Gornjem Gradu, gospodu Ivanu Glojeku v Šmartnem, gospodu Martinu Zidaru v Šmartnem in gospodu Francu Mermalu v Gornjem Gradu. Letos se bodo petelini in kure podelile drugim članom. Splošno se opaža, da se je ta pasma zelo priljubila in se bode v nekaj letih prav razširila v podružničnem okolišu. Posamezni člani so tudi jajca teh kur drugim prodajali ali zamenjavali v svrhu pomnožitve starošajerskega plemena. Glede sadjerej je predaval kmetijski potovalni učitelj gospod Goričan v raznih krajih in je tudi poučil šolske otroke v Gornjem Gradu, kako obrezovati večja drevesa, da dobé pravilno obliko. Zasadil je tudi lanskega aprila vzoren sadovnjak članu gospodu Ivanu Pevcu v Bočni in sicer: 25 dreves štajerskega maščankarja in 5 dreves kanada rajnet. Tudi letos je že predaval gospod Goričan v treh krajih našega okoliša in sicer o kmetijskem knjigovodstvu; na Svečnico dopoldne pri Sv. Frančišku, popoldne v Gornjem Gradu in drugi dan v Bočni. Veliko sitnosti je imela podružnica z naročilom umetnih gnojil. Meseca julija je naročila 1 vagon rudninskega superfosfata, katerega je še mnogo nerazprodanega, tako so v zalogi še tudi druga umetna gnojila. K tajnikovemu poročilu so še govorili gospod Holz, ki je podal več stvarnih opazk ter dajal razne podatke in nasvete, nadalje gospod Kalc glede pašnikov in drugi. Blagajnikovo poročilo kaže 1262 K 2 v dohodkov in 1106 K 37 v stroškov, torej 155 K 65 v prebitka. Račun je sledeči: Dohodki: Ostanek v blagajni od leta 1909 115 K 32 v, letnina 235 K, za gnojila 354 K, posojilo v gornjegrajski posojilnici* 460 K, merjasce plačali 3 à 30 K = 90 K, za laneno seme 6 K 18 v, obresti za leto 1909 1 K 52 v, skupaj 1262 K 2 v. Stroški: C. k. kmetijski družbi v Gradcu letnina 183 K, za umetni gnoj 805 K 80 v, za merjasce 90 K, za laneno seme 9 K 10 v, upravni stroški (poština 5 K 31 v, brzojavi 2 K 44 v, za nabiranje letnine 3 K) 10 K 75 v, stroški izposojila in obresti 7 K 22 v, skupaj 1106 K 37 v. Računska pregledovavca gospod Ivan Šarb in gospod Anton Zavolovšek sta pregledala račune ter poročala, da je vse v redu in na njiju predlog se je blagajniku kakor sploh načelniku izrekla hvala in priznanje za trud. Nato je predaval tajnik c. k. kmetijske družbe gospod Franc Holz „o koristi združitve kmetijskega stanu in o važnosti kmetijske družbe“. V glavnih potezah je omenjal, da je kmetstvo stališče tem nevarnejše, ker se še večina kmetovavcev niti ne zaveda, koliko bi se morali učiti, da bi vodili svoje gospodarstvo

* Posojilo se je vzelo, da se je plačal umetni gnoj, katerega pa ima podružnica še mnogo v zalogi.

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Franzensplatz št. 2.

I.

Ogledovanje in prodaja plemenske murodolske živine 2. maja 1911 v Judenburgu.

Svoje člane in vse druge zanimance opozarjamo na ogledovanje plemenske živine murodolske pasme s pravico prodaje, ki se bo vršilo 2. maja 1911 v Judenburgu na Gornjem Štajerskem in ki ga bo priredila Zveza murodolskih živinorejskih zadrug na Štajerskem v imenu naše Zveze. Kdor se zanima za podrobnosti, ta najde v nemškem glasilu kmetijske družbe, „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ z dne 16. marca 1911 natančen vzpored in drugo.

II.

Poročila glede blagovnega prometa Zveze.

1.

Naročila travinega in deteljnega semenja, zelene krme in zrnja.

Zveza sprejema naročila na semena le, kolikor je zaloge in brez obveznosti za spremembo cene.

V ostalem pa opozarjamo na našo objavo št. 4 v „Zadrugi“, prilogi „Gospodarskega Glasnika“ c. k. štajerske kmetijske družbe, z dne 16. februarja t. l.

2.

Spremenjena cena umetnih gnojil.

Cene, ki smo jih v svojem cenovniku umetnih gnojil za leto 1911 navedli pri čilskem solitru in žveplovokislem amonijaku, so od 1. aprila t. l. pri 100 kg za 50 v višje.

3.

Dobava bakrene galice, žveplove moke in rafije.

Zveza si je kakor vsako leto tudi letos poskrbela večjo množino prima bakrene galice v vrečah po 100 kg brutto za netto in dvakrat rafinirane najfinije žveplove moke v vrečah po 50 kg, kakor tudi rafije. Vse te stvari je v dovoljni meri založila in jih torej lahko, dokler bo kaj zaloge, od svojih skladišč oddaja. Cene za prodajo na drobno se na željo naznanijo.

III.

Posredovalnica za prodajo plemenske in vprežne živine.

Pregled ponudeb in naročil.

Pozor!

Od Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem ustanovljena posredovalnica za prodajo plemenske in rabne živine priobčuje spiske ponudeb in zahtev za plemensko in rabno živino (govedo, svinje, ovce, koze), da lahko stopijo interesi med seboj v direktno tržno zvezo.

Niti kupec niti prodajavec nista s svojo prijavo obvezana, da bi morala živino prodati ali kupiti le s posredovanjem Zveze; to jima je popolnoma prepuščeno na prosto roko.

Delovanje posredovalnice in prejem ponudeb sta popolnoma brezplačna. Pač pa morajo vsi, ki se poslužujejo Zvezine posredovalnice, Zvezi nemudoma naznaniti, če so pripravljeno živino že prodali ali iskano kje drugje kupili.

Posredovalnica ne prevzame za pravilnost podatkov v ponudbah in glede zanesljivosti in poštenosti pozameznih strank nobene odgovornosti. Kupcem se priporoča, naj vprašajo z dopisnico, ali je živina še na prodaj, predno se peljejo k ponujavcu.

Zaradi formularjev za prijave in sploh vseh stvari, ki zadevajo označeno posredovalnico, naj se interesi obrnejo naravnost na Zvezo gospodarskih zadrug v Gradcu, Franzensplatz 2/I.

Ponudbe:

Jurij Duller, Feistritz, pošta Weißkirchen, 1 1/4 leta staro telico murodolske pasme.

Jožef Heinrich v Kombergu, pošta Hengsberg pri Wildonu, 2 vprežna vola, težka približno 1200 kg;

Matija Nadler v Weblingu št. 83, pošta Straßgang dveletno pincgavsko telico, težko 400—500 kg;

Karl Eitljörg, posestnik v Puchu pri Weizu, vzhodnještajerskegalisastega bika, 1 3/4 let staroga, težkega 500 kg;

Posojilnica v Eisbachu, pošta Rein pri Gratweinu, velike množine pitane živine.

Vilhelm Däuber, po domače Golob, v Viliču, pošta Ernovž, 13 mladih svinj;

Franc Budna v Kališovu št. 5, pošta Rajhenburg, mladega sivega bika;

Franc Vozlič na Cvenu št. 25 pri Ljutomeru, 1 1/2 letnega bika pincgavske pasme;

Anton Haberl, po domače Schwarz, v Pretulu, pošta Sv. Mihael nad Ljubnim, 2 šestletna, približno 13 metrskih stotov težka vola murodolske pasme, metrski stot po 96 K;

Lui Winter, Šmarje ob Pickelbachu, 5 prascev, 3 1/2 mesece starih, po 50 K, 20 prascev, 10 tednov starih, po 25 K, vsi yorkshirske pasme.

Jožef Mikuš v Spielfeldu št. 17, 2 vola, 4 1/2 leta stara, okoli 1400 kg težka, 100 K za 100 kg; 8 let staro molzno kravo, težko približno 350 kg, za 240 K; poldrugo leto staro telico, 500 kg težko, 94 K za 100 kg.

Jožef Nipič v Št. Ilju v Slov. gor., 2 na čas breji kravi za 900 K.

Janko Slavič v Vučji vasi št. 28, pošta Križevci, 7 let staro kravo s 4 tedne starim teletom, dobro dojnico, za 400 K.

Jožef Schmidt, kmet v Straßenglu pri Judendorfu, 2 bikiča za pleme, od pravih pincgavk, dobri dojnici s 4. in 5. teletom. Prvo, povrženo 26. februarja 1911 in takrat težko 48 kg, je imelo 25. marca 1911 74 kg, drugo, težko ob porodu 7. marca 1911 68 kg, je imelo 25. marca istega leta 87 kg.

Franc Brauchart, po domače Grausbauer pri Sv. Ožbaltu nad Ivnicco 6 volov za pitanje, težkih od 600 do 800 kg. Razen tega se lahko

pri njem izve še za kakih 24 volov enake teže, mešane pasme, za isti namen.

Naročila:

Viktor Glaser v Rušah pri Mariboru, bika in mlajino pincgavske pasme;

Graščina Ernovž, simentalskega ali murodolskega bika;

Podružnica Ernovž, 3 dveletne bika murodolske pasme in dva enoletna bika murodolske pasme;

Graščina Baltahof, Kumberg pri Gradcu, enoletnega bika pincgavske pasme in 10 molznih krav, že dolgo brejih s prvim do četrtim teletom, pasma katerakoli;

Jožef Ivačič, posestnik v Zagorju, pošta Pilštanj, dva lepa mlada vola, triletno brejo kravo in 2 breji murodolski telici;

Irma Trattenschek, posestnica, Kastelitzhof, pošta Gornja Sv. Kunigunda pri Mariboru, 2 polletni marijadvorski plemenski telici;

Jožef Heinrich v Kombergu, pošta Hengsberg pri Wildonu, mladega pincgavskega vola, starega kakih 1 1/2 leta.

Jožef Stoisser, Št. Andraž v Sausalu 4 vprežne vole murodolske pasme.

Graščinska uprava Baltahof, pošta Kumberg pri Gradcu, pitane pincgavskega bika, prima kvaliteta; 6 pitanih krav prima kvalitete; ogleda se lahko v hlevu le, če se prej prihod naznani.

Alojz Neumeister, posestnik v Kapfensteinu št. 54, pošta Fehring, 2 leti staro telico z vsemi zizniki, do 400 kg težko.

Luis Winter, Šmarje ob Pickelbachu, plemenskega merjasca, 8 mesecev starega, 75 kg težkega, 130 K za 100 kg; 6 deset tednov starih prascev po 25 K; 5 štiri mesece starih prascev, težkih po 35 kg, po 55 K, vsi yorkshirske pasme.

III.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju Zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca februarja 1911. (Promet z denarjem in blagom).

A. Posojilnice.

Posojilnice	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. jan. 1911	—	—	8,566.064	81	3,313.012	16	—	—
Promet februarja 1911 . .	328.416	30	266.344	75	177.766	73	112.177	26
Skupaj . . .	328.416	30	8,832.409	56	3,490.778	89	112.177	26
Proč vračila . . .	—	—	328.416	30	112.177	26	—	—
Stanje dne 28. februarja 1911	—	—	8,503.993	26	3,378.601	63	—	—

B. Druge kmetijske zadrug in društva.

Kmetijske zadrug	Konto vlog				Konto kreditov			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. jan. 1911	—	—	2.765	—	1,368.543	10	—	—
Promet februarja 1911 . .	—	—	—	—	9.026	60	13.335	94
Skupaj . . .	—	—	2.765	—	1,377.569	70	13.335	94
Proč vračila . . .	—	—	—	—	13.335	94	—	—
Stanje dne 28. februarja 1911	—	—	2.765	—	1,364.233	76	—	—

Ves promet posojilnih društev Zveze meseca februarja 1911 K 884.705.04

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca februarja 1911 22.362.54

Stanje vseh vlog koncem februarja 1911 8,506.758.26

Stanje vsega kredita „ 1911 4,742.835.39

Uvoz blaga v februarju 1911 204.340.72

Izvoz „ „ 1911 172.220.32

Skupni promet meseca februarja 1911 376.561.04

Število pridruženih posojilnih društev koncem februarja 1911: 277.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem februarja 1911: 78

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovoljjo vposlati naravnost družbini pisarni.

Mešanice za trajne travnike

zelo skrbno izdelane iz najboljših, dolgotrajnih visokih in nizkih trav, strokovno prilagode za mokro in suho zemljo, prodaja 10 kg za 11 K, 100 kg 105 K. Köller, Gradec, trgovina s semenom „Zum schwarzen Rettig“ Murplatz 1 in podružnica ob vhodu v Gleisdorfergasse 11 Jakominiplatz 11. 172-1

Cena jajca za nasad!

Od čistopasemskih, premiranih kokoši in rac. Zabeležite cenik naših opetovano premiranih kunccev, psov, golobov in perutnine. — Perutninorejski zavod „Edelweiss“, Valašské Mezifíci, Moravsko. 140-3

Denar Diabolo Separator

ki ga izdate za potrebni, najboljši in trpežni si zaslužite pri 3 do 4 kravah že v nekaj mesecih! Diabolo naj v nobenem gospodarstvu ne manjka! Na uro ydela 120 l. Cena 125 K. Prospekt stev. 174 in garancijske pogoje pošljejo gratis in franko 132-5

Ph. Mayfarth & Co.

Dunaj, II., Taborstrasse 71. Zastopniki zaželjeni.

Le Kometovi mlini

so danes najboljše za dobivanje debele in fine melje, ker so opremljeni s Hellerjevimi umetnimi mlinastimi kamni, kojih ni treba nikdar ostriti in kojih kakovost je neprekošljiva. Priporočamo nadalje brusne kamne vsake vrste v najboljše kakovosti. Prva tovarna za umetne mlinaste kamne in gradnjo mlinov v Sandoru pri Čekal-Lipi.

Komanditna družba E. J. Heller. Iščete se zastopniki. 415b/10-24

Dobra pitna voda podaljša življenje!

Iskanje in odpiranje vrelčin, vodovode stavi pod garancijo kot specialiteto:

Prva moravska tvornica za vodovode in sesalke

Ant. Kunz, o. in k. dvorni dobavnik, Mähr.-Weißkirchen.

Izborna priporočila na razpolago. — Ogled na licu mesta zelo c. no.

131-24

Proti kugi v gobcu in na parkljih se priporoča

Matalé

kot najboljšo, brzo učinkujočo sredstvo, ki nima ne vonja ne postranskih škodljivih posledic. Po 48 urah začne živina zopet jesti in daje zopet navadno množino mleka. Preskušeno pri c. in k. najvišjih famil. pos. stvih v Holiču. 1 steklenica, ki zadostuje za 2-3 živinčeta stane K 3.50.

Glavni odposiljatelj: L. karnar OTON LENK v Holiču pri Hodouinu, Ogrsko. 176-6

Lucerna

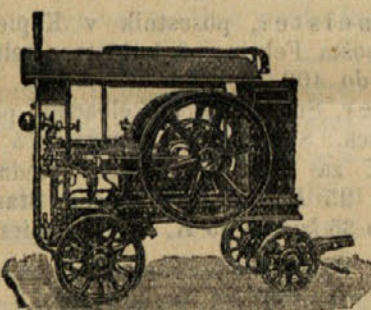
trpi do 20 let in da na leto 3 do 5 košenj, tako da je v tem ne prekosi nobena trava. Kila semena 3 krone, 10 kil 25 do 28 kron. Köller, Gradec, trgovina s semenom „Zum schwarzen Rettig“, Murplatz 1 in podružnica ob vhodu v Gleisdorfergasse 11 Jakominiplatz 11. 172-1

Višjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

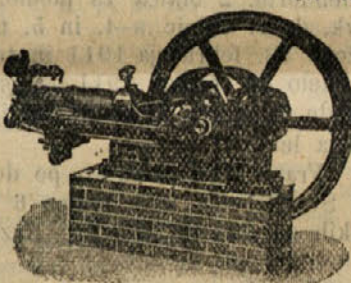
odstrani hitro in temeljito nastalo gluhost, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 krone z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni Apotheke „zur Sonne“, Gradec, Jakominiplatz 24. 291/10-10

1 do 2 vinarja je obratnih stroškov na uro in HP pri mojih patentiranih oljnih motorjih z visokim tlakom od 16 HP naprej. — 4 do 5 vinarjev : pri : Petrolin motorjih in lokomobilah : kakor 2 do : stoječih motorjih. 10 HP tudi pri

Tovarna za motorje J. Warehalowski DUNAJ, III., Paulusgasse 1.

Na tisoče motorjev v rabi. Ceniki zastoj. Ugodni pogoji za plačevanje. Na razpolago tudi že rabljeni petrolin motorji. 177-12

Svetovno mojstrstvo v urarski industriji končno pridobljeno!

Ker sem prevzel samoprodajo elegantno tankih amer. švicarskih 14-karatn. zlat. duble žepnih ur, mi je mogoče prodajati iste po K 4.90. Ure imajo dobro 36 ur tekoče kolesje na anker „Speciosa“ in so električnim potom s čistim zlatom pozlačene. Garantiram 4 leta za natančni tek. 1 komad K 4.90, 2 komada K 9.40.

Vsaki uri se pridene zastoj fino pozlačena verižica. Brez vse rizike, ker na željo zamenjam ali pa vrnem denar. Pošiljam po poštne povzetju. 63-6 P. Buchbinder, Krakov, Öst. St. 106.

Za spomladansko gnojenje

priporočam cenjenim kmetovavcem

Tomasovo žlindro

znamko zvezdo

kot najboljšo in najcenejšo fosfornokislo gnojilo.

Varujte se ponareja

Zahtevajte povsod izrečno Tomasovo žlindro znamko zvezdo. 102-5

Veletrgovina z železnino „Merkur“

Peter Majdič, Celje

prodaja izdelkov trdke Thomasphosphat-fabriken, G. m. b. H., v Berlinu.

Superfosfati

rudninski in živalski, so preskušeno najzanesljivejša in najcenejša fosforjeva gnojila za vsakovrstno

zemljo.

Vsebinska strogo zjamčena! Jamči najhitrejšo učinkovanje in najbogatejšo pridelke! 11-12

Za spomladno setev neobhodno potrebno! Nadalje ponuja amonjakove, kalijeve, soliterne superfosfate iz vseh skladišč za umetna gnojila in pri trgoveh z umetnimi gnojili, kakor po kmetijskih družbah in zadrugah. Pisarna v Pragi, Příkopi 17.

Najnovejše motorje

na benzin, zelo priporočljive za kmetijstvo in male obrtnike, priporoča stoječi model od 2½ konjskih sil naprej za 1200 K, ležeči model od 2½ - 20 konjskih sil za 1500 K i. t. d., ter vse druge kmetijske stroje, posebno pa „domače mline“ od 170 K naprej, izdeluje

Josip Božič, mliniski in strojni stavbenik, pošta Grafenstein, Koroško.

Cenik motorjev pošljem le, če se naznani koliko konjskih sil in za katero rabo. 150-3

Slabe skušnje pri gnojenju s kalijem

so izključene, če se dolgi zimski večeri porabijo v to, da se naredi

načrt in proračun o gnojenju.

Na to se naroči pravočasno kalij in si zagotovi popoln uspeh, kojega prinese za naše njive in travnike toliko važno kalijevo gnojilo.

Kajnit in 40% na kalijevo sol

je na prodajo pri kmetijskih zadrugah in podružnicah c. k. kmetijske družbe štajerske, kakor pri Zvezi kmetijskih zadrug na Štajerskem (Gradec, Franzensplatz št. 2) po izvirnih cenah in pogojih kalijevega sindikata.

Pojasnila in nasvete o porabi vsakojakih umetnih gnojil se dobijo brezplačno pri g. Francu Mulecu v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. 23-W

Pozor!

Semenske mešanice za trajne travnike

ponuja in jamči za šestletno porabo

Josip Schmidt, Aflenz.

Za dobro zemljo . . . po 100 kg po 110 K proti
Za mokro . . . po 120 kg po 120 K proti
Za suho . . . po 140 kg po 140 K proti

poštne povzetju od Kapfenberga.

Priznanja so vsakomur na razpolago. 5-6

Gospodje

naročevalci

se uljudno naprosijo, da se pri naročanju blaga sklicujejo na naš list.